

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
MICHAL BOBEK
prezentate la 28 iulie 2016¹

Cauza C-289/15

Grundza

[cerere de decizie preliminară formulată de Krajský súd v Prešove (Curtea Regională din Prešov, Slovacia)]

„Cooperare judiciară în materie penală — Decizia-cadru 2008/909/JAI — Cetățean al statului de executare condamnat în statul emitent pentru împiedicarea executării unei decizii oficiale — Condiția dublei incriminări”

I – Introducere

1. Domnul Grundza este cetățean slovac. Acesta a fost surprins în timp ce conducea un autovehicul pe străzile din Praga, încălcând astfel o decizie anterioară a unei autorități administrative cehă prin care i se stabilise interdicția de a conduce autovehicule. Ulterior, acesta a fost condamnat de către o instanță cehă la o pedeapsă de 15 luni închisoare printre altele pentru „împiedicarea executării unei decizii oficiale”.
2. Pe baza Deciziei-cadru 2008/909², autoritatea judiciară cehă competentă a solicitat ca hotărârea pronunțată împotriva domnului Grundza să fie recunoscută, iar pedeapsa să fie executată în Slovacia. Cu toate acestea, instanța slovacă sesizată cu cererea respectivă are îndoieli cu privire la aspectul dacă condiția dublei incriminări este îndeplinită în prezenta cauză dat fiind faptul că decizia a cărei executare a fost împiedicată a fost emisă de o autoritate cehă, iar nu de o autoritate slovacă.
3. În prezenta cauză, Curții i se solicită să interpreteze condiția dublei incriminări în contextul articolului 7 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/909. Care sunt elementele relevante și la ce nivel de abstracție trebuie să fie luate în considerare aceste elemente pentru a îndeplini condiția dublei incriminări?

1 — Limba originală: engleza.

2 — Decizia-cadru 2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană (JO 2008, L 327, p. 27).

II – Cadrul juridic

A – Dreptul Uniunii

4. Potrivit articolului 3 alineatul (1), scopul Deciziei-cadru 2008/909 „este de a stabili norme în temeiul cărora un stat membru urmează să recunoască o hotărâre judecătorească și să execute pedeapsa, în vederea facilitării reabilitării sociale a persoanei condamnate”.

5. Articolul 7 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/909 conține o listă de 32 de infracțiuni pentru care condiția dublei incriminări nu trebuie să fie verificată în scopul recunoașterii unei hotărâri judecătorești sau al executării unei pedepse.

6. Articolul 7 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/909 prevede că, „[p]entru alte infracțiuni decât cele aflate sub incidența alineatului (1), statul de executare poate condiționa recunoașterea hotărârii judecătorești și executarea pedepsei de faptul că hotărârea trebuie să se refere la fapte care să reprezinte o infracțiune și în temeiul legislației statului de executare, oricare ar fi elementele constitutive ale acesteia și oricum ar fi descrisă”.

7. Articolul 9 din Decizia-cadru 2008/909 conține o listă de temeuri de nerecunoaștere și de neexecutare. Relevant în prezenta cauză este temeiul menționat la litera (d), în conformitate cu care autoritatea competentă din statul de executare poate refuza să recunoască hotărârea judecătorească și să dispună executarea pedepsei, în cazul în care: „hotărârea judecătorească se referă la fapte care nu ar constitui o infracțiune în temeiul legislației statului de executare, în cazurile menționate la articolul 7 alineatul (3) [...]. Cu toate acestea, în privința infracțiunilor în materie de taxe sau impozite, de vamă și de schimb, executarea unei hotărâri judecătorești nu poate fi refuzată pe motivul că legislația statului de executare nu impune același tip de taxe sau impozite sau nu conține același tip de reglementări în materie de taxe sau impozite, de vamă sau de schimb ca legislația statului emitent”.

B – Dreptul național

8. Decizia-cadru 2008/909 a fost transpusă de Republica Slovacă prin zákon o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii (Legea nr. 549/2011 privind recunoașterea și executarea deciziilor prin care se aplică sancțiuni penale care presupun restrângeri ale libertății personale în Uniunea Europeană). La momentul transpunerii articolului 7 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/909, Republica Slovacă a ales să păstreze condiția dublei incriminări pentru infracțiunile care intră sub incidența acestei dispoziții.

9. Potrivit articolului 4 alineatul 1 din Legea nr. 549/2011, recunoașterea și executarea unei hotărâri în Republica Slovacă este, în principiu, posibilă dacă infracțiunea pentru care a fost pronunțată hotărârea constituie o infracțiune și în sistemul juridic al Republicii Slovacă. Potrivit articolului 16 alineatul 1 litera b) din Legea nr. 549/2011, „instanța refuză să recunoască și să dispună executarea hotărârii în cazul în care hotărârea judecătorească se referă la fapte care nu constituie o infracțiune în sistemul juridic al Republicii Slovacă [...]”.

10. Infracțiunea de împiedicare a executării unei decizii oficiale există atât în sistemul juridic slovac, cât și în sistemul juridic ceh. Definiția acestei infracțiuni este aproape identică în ambele sisteme juridice.

11. Potrivit articolului 337 alineatul 1 litera a) din Legea nr. 40/2009 Sb., *trestní zákoník* (Codul penal ceh), „fapta persoanei care împiedică sau face mult mai dificilă executarea unei decizii a unei autorități judiciare sau a altei autorități publice prin exercitarea unei activități care i-a fost interzisă printr-o astfel de decizie sau pentru care i-a fost retrasă sau și-a pierdut autorizarea corespunzătoare în temeiul unei astfel de decizii se pedepsește cu închisoare de până la doi ani”.

12. Potrivit articolului 348 alineatul 1 litera d) din Legea nr. 300/2005 Z.z., *Trestný zákon* (Codul penal slovac), „fapta persoanei care împiedică sau agravează considerabil executarea unei decizii a autorității judiciare sau a altei autorități publice prin exercitarea activității care i-a fost interzisă printr-o astfel de decizie se pedepsește cu închisoare de până la doi ani”.

13. Condiția dublei incriminări a fost deja analizată prin două decizii ale Najvyšší súd Slovenskej republiky (Curtea Supremă a Republicii Slovace) (denumită în continuare „NS”), ambele fiind menționate în decizia de trimitere. Ambele decizii au vizat transferul persoanelor condamnate și aplicarea condiției dublei incriminări în împrejurări similare din punct de vedere factual – recunoașterea în Slovacia a condamnării pronunțate în Republica Cehă pentru săvârșirea infracțiunii de împiedicare a executării unei decizii oficiale. Cu toate acestea, deciziile respective nu au fost pronunțate în contextul specific al Deciziei-cadru 2008/909, ci mai degrabă în conformitate cu regimul juridic aplicabil la momentul respectiv.

14. În 2010, NS a statuat că nu este îndeplinită condiția dublei incriminări pentru infracțiunea în discuție în acea cauză, și anume împiedicarea executării unei decizii oficiale. Motivul a fost așa-numita evaluare *in concreto* a dublei incriminări în urma căreia NS a ajuns la concluzia că, potrivit dreptului slovac, lipsa unuia dintre elementele infracțiunii: hotărârea cehă care trebuia recunoscută nu se referea la o decizie emisă de o autoritate slovacă³.

15. Cu toate acestea, NS a avut ulterior o abordare diferită. Aceasta a statuat, într-o altă cauză, că din evaluarea *in concreto* a dublei incriminări a reieșit că este îndeplinită condiția dublei incriminări pentru infracțiunea de împiedicare a executării unei decizii oficiale. NS a considerat că interesul protejat al Republicii Cehă afectat de împiedicarea executării unei decizii oficiale emise în Republica Cehă trebuie considerat, prin analogie, ca și cum ar fi un interes al statului slovac. Cu alte cuvinte, faptul că infracțiunea nu privea o decizie oficială emisă de o autoritate slovacă, ci o decizie oficială a unei autorități cehe, nu a împiedicat constatarea îndeplinirii condiției dublei incriminări⁴.

III – Situația de fapt, procedura națională și întrebarea preliminară

16. La 12 februarie 2014, autoritatea municipală din Přerov (Republica Cehă) a stabilit că domnului Grundza îi este interzis să mai conducă autovehicule. La 9 martie 2014, domnul Grundza a comis un furt în Republica Cehă. La 9 august 2014, domnul Grundza a fost surprins conducând un autovehicul în Praga. La 28 august 2014, acesta fost găsit vinovat de comiterea infracțiunii de împiedicare a executării unei decizii oficiale. În cele din urmă, la 3 octombrie 2014, acesta a fost condamnat la o pedeapsă cumulată⁵ de 15 luni închisoare pentru furt și împiedicarea executării unei decizii oficiale.

17. Ulterior, autoritatea judiciară competentă din Republica Cehă a solicitat în temeiul Deciziei-cadru 2008/909 recunoașterea hotărârii definitive împotriva domnului Grundza și executarea pedepsei în Slovacia.

3 — Hotărârea NS din 26 ianuarie 2010, sp. Zn. 2 Urto 1/2011, publicată în Zbierka stanovisk NS a sudov SR under 2/2011, nr. 17, p. 9, disponibilă la adresa http://www.supcourt.gov.sk/data/files/88_stanoviska_rozhodnutia_2_2011.pdf

4 — Ordonanța NS din 5 septembrie 2012, sp. zn. 3Urto 1/2012, disponibilă la adresa http://www.supcourt.gov.sk/data/att/23S02_subor.pdf.

5 — Potrivit dreptului ceh, atunci când aplică o „pedeapsă cumulată” (denumită în continuare „souhrnný trest”), instanța sancționează două sau mai multe infracțiuni comise de același autor printr-o singură pedeapsă. Instanța anulează dispozitivul hotărârii (hotărârilor) preexistente cu privire la pedeapsa aplicată, după care „include”, într-un fel, pedeapsa/pedepsele deja aplicată/aplicate într-o singură nouă pedeapsă.

18. Examinând această cerere și având în vedere jurisprudența divergentă a NS privind evaluarea dublei incriminări, menționată anterior, instanța de trimitere are îndoieli cu privire la îndeplinirea condiției dublei incriminări în prezenta cauză având în vedere că decizia a cărei executare a fost împiedicată a fost emisă de o autoritate din Republica Cehă.

19. În aceste condiții, Krajský súd v Prešove (Curtea regională din Prešov) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

— „Articolul 7 alineatul (3) și articolul 9 alineatul (1) litera (d) din Decizia-cadru [2008/909] trebuie interpretate în sensul că se consideră îndeplinită condiția dublei incriminări numai în cazul în care faptele la care se referă hotărârea care urmează a fi recunoscută constituie în concreto, respectiv pe baza unei evaluări concrete a faptelor respective, o infracțiune (indiferent de elementele sale constitutive sau de denumirea sa) inclusiv în sensul legii statului de executare sau este suficient, pentru a îndeplini această condiție, ca faptele în cauză să constituie în general (in abstracto) o infracțiune și în conformitate cu legea statului de executare?”

20. Guvernele austriac, ceh, slovac și suedez, precum și Comisia Europeană au depus observații scrise. Guvernele ceh și slovac, precum și Comisia au prezentat observații orale în ședința din 25 mai 2016.

IV – Analiză

A – *Introducere: observație privind terminologia utilizată*

21. Toate statele membre care au prezentat observații, precum și Comisia sunt de acord că în prezenta cauză este îndeplinită condiția dublei incriminări. Ceea ce diferă însă este argumentul pe baza căruia au ajuns la o astfel de concluzie.

22. Întrebarea adresată de instanța de trimitere se întemeiază pe distincția terminologică dintre evaluarea *in abstracto* și evaluarea *in concreto* a condiției dublei incriminări.

23. Această terminologie este folosită frecvent în doctrina de drept penal. Cu toate acestea, conținutul exact și specific al acestor termeni (*in concreto* și *in abstracto*) este mai puțin clar. Aceștia par să fie înțeleși în mod diferit de diverși autori⁶.

24. În căutarea unui numitor comun în cadrul diferitor definiții, ar putea fi eventual propus ca în evaluarea *in abstracto* a dublei incriminări să se stabilească dacă comportamentul și actele la care se face referire în hotărârea judecătorească din statul emitent ar echivala cu o infracțiune dacă ar fi comise pe teritoriul statului de executare.

25. Evaluarea *in concreto* a dublei incriminări pare să necesite mult mai multe verificări, inclusiv îndeplinirea altor condiții de răspundere penală, astfel cum sunt definite de legislația statului de executare, cum ar fi vârsta sau starea mentală a inculpatului sau examinarea circumstanțelor de fapt în care a fost comis actul respectiv.

6 — A se vedea, de exemplu, Plachta, „The Role of Double Criminality in International Cooperation in Penal Matters”, în Jareborg (ed.) *Double Criminality: Studies in International Criminal Law*, (Kriminalistik Institut, 1989), p. 105, Wouter van Ballegooij, *The Nature of Mutual Recognition in European Law: Re-examining the Notion from an Individual Rights Perspective with a View to Its Further Development in the Criminal Justice Area* (Intersentia, 2015), p. 127, Flore, D., „Reconnaissance mutuelle, double incrimination et territorialité”, în *La reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires pénales dans l'Union européenne* (Éditions de l'Université de Bruxelles, 2001), p. 69 și 70, Keijzer, „The Double Criminality Requirement” în Blekxtoon et al. (ed.) *Handbook on the European Arrest Warrant* (T.M.C. Asser Press, 2005), p. 137, Cahin, *La double incrimination dans le droit de l'extradition* (RGDIP, 2013) nr. 3, p. 586, Cameron, „Double Criminality under Pressure”, în *Festschrift Till Per Ole Traskman* (Norstedts Juridik AB, 2011), p. 124.

26. Observațiile scrise, precum și dezbaterile care au avut loc în cadrul ședinței demonstrează că există o diversitate semnificativă între statele membre în ceea ce privește înțelegerea exactă a noțiunilor *in concreto* și *in abstracto* în contextul dublei incriminări.

27. Din aceste dezbateri a reieșit în mod clar și faptul că distincția dintre evaluarea dublei incriminări *in abstracto* sau *in concreto* nu reprezintă o alegere binară, ci, mai curând, o scară mobilă. Această distincție se bazează pe nivelul de abstracție ales pentru a evalua dubla incriminare. La cel mai înalt nivel de abstracție, s-ar putea argumenta că accentul se pune pe simpla imoralitate a faptei: o anumită faptă este considerată greșită în ambele sisteme. În continuare, se găsesc elementele constitutive de bază ale infracțiunii. Chiar și mai departe pe scara de abstractizare, se găsesc toate celelalte elemente specifice ale răspunderii penale, inclusiv, de exemplu, aspectul legat de vârstă sau (in)existența unor împrejurări excepționale, dar și severitatea sancțiunilor. La cel mai scăzut nivel de abstracție (sau mai degrabă cel mai înalt nivel de concretizare), toate elementele de fapt sunt de asemenea relevante. Ceea ce se solicită de fapt aici este existența cvasiidentității faptei și a evaluării juridice a acesteia în cele două sisteme juridice în cauză.

28. În acest context, unde trebuie trasată linia de demarcație dintre *in abstracto* și *in concreto*? Similar cu poziția exprimată de Comisie în cadrul ședinței, considerăm că dezbaterile cu privire la aceste noțiuni și la conținutul lor specific nu este, probabil, foarte utilă în scopul de a oferi instanței de trimitere un răspuns util în prezenta cauză. Mai mult decât atât, având în vedere diversitatea în înțelegerea de către statele membre interveniente a gradului de exactitate cu care trebuie definite noțiunile *in concreto* și *in abstracto*, atașarea de „etichete” terminologice ar putea fi înșelătoare întrucât este destinată a fi interpretată într-o manieră diferită.

29. Din aceste motive, mai curând decât să ne axăm pe noțiuni, analiza cuprinsă în prezentele concluzii va fi funcțională. Vom propune instanței naționale un răspuns bazat pe aplicarea condiției dublei incriminări în contextul sistemului intra-UE de cooperare judiciară în materie penală și în special în temeiul Deciziei-cadru 2008/909.

30. Cu toate acestea, înainte de a începe această analiză funcțională, este util să examinăm, pe scurt, evoluția noțiunii de dublă incriminare într-un context de drept internațional și de drept european. Această evoluție optimizează gradul nostru de înțelegere a obiectivelor pe care Decizia-cadru 2008/909 trebuia să le realizeze.

B – Evoluția condiției dublei incriminări

31. În general, condiția dublei incriminări condiționează exercitarea jurisdicției extrateritoriale a unui stat de incriminarea faptei respective atât în temeiul legii care se aplică în locul unde a fost săvârșită fapta, cât și în temeiul legii statului unde aceasta este sancționată⁷. Aceasta este legată de principiul legalității și, mai precis, de previzibilitatea sancțiunilor (*nulla poena sine lege*).

32. Dubla incriminare a reprezentat una dintre condițiile clasice ale extrădării. Deși instrumentele de drept internațional pot stabili infracțiunile specifice care vor face obiectul extrădării, extrădarea va fi adesea supusă condiției suplimentare ca infracțiunea să fie incriminată în sistemele juridice din ambele state implicate⁸.

7 — Cameron, „Double Criminality under Pressure”, în Festschrift Till Per Ole Traskman (Norstedts Juridik AB, 2011), p. 122 și 123.

8 — Thouvenin, „L'extradition”, în Ascensio, Decaux, Pellet, *Droit international pénal* (Pedone, Paris, ediția a doua revăzută, 2012), p. 1123 și 1124.

33. Condiția dublei incriminări este ancorată în principiile suveranității, reciprocității și neintervenției, care reprezintă elementele fundamentale ale cooperării dintre state și care sunt consacrate în instrumentele de drept internațional public. Această cooperare are în esență scopul de a evita eventualele ingerințe în afacerile interne ale statelor implicate⁹.

34. În schimb, sistemul de cooperare judiciară în materie penală în cadrul Uniunii se bazează în primul rând pe principiul recunoașterii reciproce¹⁰. În cadrul acestui sistem, ordinele juridice ale diferitor state membre se află într-un raport deschis bazat pe încrederea reciprocă sporită în sistemele lor de justiție penală.

35. La un nivel mai practic, aceasta înseamnă că, odată ce o decizie judiciară a fost adoptată într-un stat membru, aceasta „trebuie să fie recunoscută și pusă în executare în alte state membre cât mai curând posibil și cu cât mai puține conflicte cu putință, ca și cum ar fi fost o decizie națională”¹¹.

36. Principiul recunoașterii reciproce a condus, printre altele, la stabilirea unei liste de infracțiuni pentru care verificarea condiției dublei incriminări a fost eliminată și, prin urmare, *nu* trebuie efectuată.

37. Renunțarea, chiar și parțială, la condiția dublei incriminări reprezintă o schimbare calitativă în raport cu practica stabilită în conformitate cu instrumentele de drept internațional public. Renunțarea a fost introdusă pentru prima dată prin Decizia-cadru 2002/584 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre¹² și a fost extinsă ulterior și în alte acte legislative ale Uniunii¹³, inclusiv în Decizia-cadru 2008/909.

38. Decizia-cadru 2002/584 a înlocuit sistemul multilateral de extrădare utilizat anterior de statele membre¹⁴. În mod similar, Decizia-cadru 2008/909 a înlocuit mai multe instrumente de drept internațional în scopul creșterii nivelului de cooperare între statele membre.

9 — Daillier și Pellet, *Droit International Public* (LGDJ, Paris, ediția a șaptea, 2008) p. 515, punctul 337.

10 — Considerentul (1) al Deciziei-cadru 2008/909. A se vedea de asemenea Concluziile avocatului general Bot prezentate în cauza Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:319, punctul 13).

11 — Plachta, „Cooperation in Criminal Matters in Europe”, în *Bassiouni, International Criminal Law, Third Edition, Vol. II Multilateral and Bilateral Enforcement Mechanisms* (Martinus Nijhoff, 2008) p. 458. A se vedea de asemenea considerentul (5) al Deciziei-cadru 2008/909.

12 — Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO 2002, L 190, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 3), astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009 (JO 2009, L 81, p. 24). Cu privire la validitatea Deciziei-cadru 2002/584 în măsura în care elimină verificarea dublei incriminări pentru infracțiunile enumerate într-o dispoziție echivalentă cu articolul 7 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/909, a se vedea Hotărârea din 3 mai 2007, *Advocaten voor de Wereld* (C-303/05, EU:C:2007:261, punctele 48-61).

13 — Articolul 3 alineatul (2) din Decizia-cadru 2003/577/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind executarea în Uniunea Europeană a ordinelor de înghețare a bunurilor sau a probelor (JO 2003, L 196, p. 45, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 125); articolul 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2006/783/JAI a Consiliului din 6 octombrie 2006 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce pentru hotărârile de confiscare (JO 2006, L 328, p. 59, Ediție specială, 19/vol. 9, p. 44); articolul 5 alineatul (1) din Decizia-cadru 2005/214/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce a sancțiunilor financiare (JO 2005, L 76, p. 16, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 150); articolul 10 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/947/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești și al deciziilor de probațiune în vederea supravegherii măsurilor de probațiune și a sancțiunilor alternative (Decizia-cadru privind măsurile de probațiune și sancțiunile alternative) (JO 2008, L 337, p. 102); articolul 14 alineatul (1) din Decizia-cadru 2009/829/JAI a Consiliului din 23 octombrie 2009 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în materia deciziilor privind măsurile de supraveghere judiciară ca alternativă la arestarea preventivă (Decizia-cadru privind ordinul european de supraveghere judiciară) (JO 2009, L 294, p. 20).

14 — A se vedea Hotărârea din 28 august 2015, *Minister for Justice and Equality* (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctele 28-27 și jurisprudența citată), și Hotărârea din 6 octombrie 2009, *Wolzenburg* (C-123/08, EU:C:2009:616, punctul 59 și jurisprudența citată).

39. Instrumentele de drept internațional care au precedat Decizia-cadru 2008/909 au fost Convenția asupra transferării persoanelor condamnate, Convenția dintre statele membre ale Comunităților Europene privind executarea hotărârilor judecătorești străine, precum și Convenția europeană privind valoarea internațională a hotărârilor represive¹⁵. Toate instrumentele respective conțineau dispoziții privind dubla incriminare¹⁶.

40. Este important să se țină seama de această evoluție istorică în analizarea modului în care condiția dublei incriminări este aplicată în temeiul Deciziei-cadru 2008/909. Aplicarea acestei condiții în temeiul Deciziei-cadru 2008/909 nu ar trebui să producă interacțiuni mai puțin elaborate sau mai greoaie între statele membre în comparație cu sistemul precedent, mai puțin integrat, bazat pe instrumentele juridice internaționale menționate anterior.

C – Aplicarea condiției dublei incriminări în contextul Deciziei-cadru 2008/909

41. Prin întrebarea sa preliminară, instanța de trimitere caută un răspuns în esență cu privire la nivelul adecvat de abstractizare sau generalizare la care o faptă penală care atrage o pedeapsă ar trebui luată în considerare în vederea verificării condiției dublei incriminări în temeiul Deciziei-cadru 2008/909. Mai exact, problema este de a stabili dacă articolul 7 alineatul (3) și articolul 9 alineatul (1) litera (d) din decizia-cadru trebuie interpretate în sensul că se consideră îndeplinită condiția dublei incriminări atunci când:

- a) recunoașterea hotărârii judecătorești și executarea pedepsei se solicită în ceea ce privește acte care au fost calificate în statul emitent drept infracțiunea de „împiedicare a executării unei decizii oficiale” și atunci când
- b) o infracțiune descrisă în mod similar există și în dreptul statului de executare, dar când
- c) potrivit legii sau, mai degrabă, jurisprudenței statului de executare, pentru ca o astfel de infracțiune să fie reținută, este necesar ca decizia oficială să fi fost emisă de una dintre autoritățile sale.

42. Ar trebui menționat de la bun început că aplicarea Deciziei-cadru 2008/909 și evaluarea dublei incriminări depind de aspectul dacă infracțiunea respectivă este inclusă în lista prevăzută la articolul 7 alineatul (1). În ceea ce privește infracțiunile enumerate la acest articol, în contextul recunoașterii hotărârii judecătorești și al punerii în executare a pedepsei instituite în statul emitent, instanțele din statul de executare nu au, în principiu¹⁷, dreptul de a verifica dacă este îndeplinită condiția dublei incriminări.

43. Infracțiunea de împiedicare a executării unei decizii oficiale nu se află pe această listă.

44. În cazul în care o infracțiune nu este inclusă în lista de la articolul 7 alineatul (1), dubla incriminare poate fi supusă unei analize. Evaluarea dublei incriminări în cazul unei astfel de infracțiuni reprezintă o opțiune pentru statul membru, iar nu o obligație. Prin urmare, statele membre sunt libere să decidă dacă vor aplica condiția dublei incriminări în cazul infracțiunilor care nu sunt enumerate la articolul 7 alineatul (1).

15 — A se vedea articolul 26 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/909.

16 — Articolul 3 alineatul (1) litera (e) din Convenția asupra transferării persoanelor condamnate din 21 martie 1983, ETS nr. 112; articolul 5 primul paragraf litera (b) din Convenția dintre statele membre ale Comunităților Europene privind executarea hotărârilor judecătorești străine din 13 noiembrie 1991; articolul 4 alineatul (1) din Convenția europeană privind valoarea internațională a hotărârilor represive din 28 mai 1970, ETS nr. 70.

17 — Cu excepția cazului în care statul membru respectiv a emis o declarație contrară întemeiată pe articolul 7 alineatul (4) din Decizia-cadru 2008/909.

45. Slovacia a făcut uz la această posibilitate. În consecință, instanțele slovace trebuie să verifice această condiție atunci când analizează cererile pentru transferul persoanelor condamnate în alte state membre.

46. În acest context, pentru a furniza instanței de trimitere indicații utile cu privire la testul aplicabil evaluării dublei incriminări, vom examina mai întâi elementele relevante care trebuie să fie luate în considerare atunci când se face o astfel de evaluare (1), înainte de a aborda chestiunea specifică a interesului protejat al statului care se pune în prezenta cauză (2).

1. Elemente relevante pentru evaluarea dublei incriminări

47. Articolul 7 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/909 definește domeniul de aplicare al evaluării dublei incriminări prin impunerea obligației ca autoritatea competentă să verifice dacă *faptele* în cauză reprezintă o *infracțiune* și în temeiul legislației statului de executare, *oricare ar fi elementele constitutive ale acesteia sau oricum ar fi descrisă*.

48. Două elemente merită evidențiate. În primul rând, subliniind necesitatea unei abordări flexibile cu privire la elementele constitutive ale infracțiunii, din articolul 7 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/909 reiese în mod clar faptul că nu trebuie să existe o corespondență perfectă între toate elementele componente ale infracțiunii, astfel cum sunt definite de legislația statului membru emitent și de legislația statului membru de executare.

49. În al doilea rând, insistând asupra flexibilității în ceea ce privește *descrierea* infracțiunii, articolul 7 alineatul (3) din decizia-cadru exprimă la fel de clar faptul că nu este nevoie de o corespondență perfectă în denumirea sau taxonomia infracțiunii între statul membru emitent și statul membru de executare.

50. Pe de altă parte, articolul 7 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/909 evidențiază ca fiind relevante și într-adevăr decisive, pe de o parte, concordanța dintre elementele principale *de fapt* ale infracțiunii, astfel cum se reflectă în hotărârea statului emitent, și, pe de altă parte, definiția infracțiunii prevăzută de legislația statului de executare.

51. În consecință, evaluarea dublei incriminări impune în esență două etape: (1) *delocalizarea*, care presupune preluarea caracteristicilor de bază ale faptei săvârșite în statul emitent și tratarea faptei respective ca și când ar fi fost comisă în statul de executare și (2) *calificarea* respectivelor fapte, care presupune încadrarea acestora drept orice infracțiune adecvată, astfel cum este definită de legislația statului de executare.

52. Cu alte cuvinte, întrebările pe care trebuie să și le pună autoritatea judiciară a statului de executare în procesul de realizare a unei astfel de „conversii” sunt: fapta/faptele care au condus la hotărârea pronunțată în statul emitent pot constitui o infracțiune prevăzută de dreptul penal al statului de executare? O astfel de faptă ar fi considerată pasibilă *per se* de o sancțiune penală dacă ar fi fost comisă pe teritoriul statului de executare?

53. În încercarea de a răspunde acestor întrebări și de a defini fapta (faptele) relevantă/relevante care urmează a fi convertită/convertite, considerăm că aceste aspecte ar trebui să fie luate în considerare la un nivel relativ ridicat de abstractizare. Trebuie căutată o corespondență între *elementele factuale* de bază pe care autoritățile judiciare ale statului emitent le-au considerat ca fiind relevante pentru condamnarea penală a autorului infracțiunii și *elementele constitutive* ale unei infracțiuni descrise în dreptul penal al statului de executare.

54. Pe de altă parte, din modul de redactare a articolului 7 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/909 („*oricare ar fi elementele constitutive ale acesteia și oricum ar fi descrisă*”) reiese clar faptul că nu trebuie căutată o corespondență între definițiile normative ale infracțiunilor în sistemul juridic al statului emitent și, respectiv, al statului de executare¹⁸.

55. Desigur, într-un anumit număr de cazuri, va fi destul de ușor de găsit o concordanță chiar la nivel normativ. Aceasta pare să fie situația în prezenta cauză. Infracțiunea de împiedicare a executării unei decizii oficiale este definită în termeni aproape identici în Codul penal ceh și în cel slovac. Cu toate acestea, în alte cazuri, există o înțelegere ușor diferită a infracțiunii în statul de executare față de cea adoptată în statul emitent. Elementele constitutive ale celor două infracțiuni ar putea să nu fie identice. Există de asemenea posibilitatea ca elementele constitutive să fie similare, dar infracțiunile să aibă denumiri diferite în sistemele juridice respective. În plus, în codurile penale, definiția „primei” infracțiuni poate fi destul de limitată și poate face parte dintr-o vastă categorie de infracțiuni care ar trebui să fie coroborate în scopul evaluării dublei incriminări.

56. Cu toate acestea, astfel cum s-a subliniat deja, este destul de clar că ar trebui aplicată o conversie pe plan „diagonal” (elementele factuale de bază din statul emitent fiind calificate potrivit legislației statului de executare), și nu „orizontal” (care impune o corespondență între definițiile normative ale unei infracțiuni în ambele state), a infracțiunii din statul emitent în statul de executare.

57. Pentru a oferi un exemplu mai concret, în situația domnului Grundza, ceea ce se presupune a necesita conversie este descrierea sumară a faptei, care ar putea fi considerată pur și simplu ca fiind: fapta comisă de o persoană care conduce un autovehicul în pofida existenței unei decizii oficiale prin care i se interzice acest lucru.

58. În continuare, întrebarea care se pune este: o astfel de faptă ar fi de asemenea pasibilă de pedeapsă în temeiul legislației statului de executare, în cazul în care ar fi comisă pe teritoriul său? În cazul Slovaciei, răspunsul pare să fie afirmativ.

59. Cu toate acestea, delocalizarea și calificarea faptelor ar putea, în general, să aibă implicații și mai profunde, mergând până la modificarea taxonomiei infracțiunii în conformitate cu legislația statului de executare. Exemplul oferit de guvernul ceh în ședință constituie o ilustrare utilă în această privință. Acesta se referă la infracțiunea de „conducere fără permis” prevăzută de Codul penal german¹⁹. Se pare că, în temeiul dreptului penal german, fapta comisă de domnul Grundza ar putea să nu fie calificată drept „împiedicare a executării unei decizii oficiale”, ci „conducere fără permis”. Chiar dacă aceasta ar fi situația, condiția dublei incriminări prevăzute la articolul 7 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/909 ar fi însă, din punctul nostru de vedere, în continuare îndeplinită. Modificările survenite în taxonomia dreptului penal sunt prevăzute în mod expres și autorizate de modul de redactare a acestei dispoziții în momentul conversiei infracțiunilor dintr-un sistem juridic în altul.

18 — Făcând din nou trimitere la exemplul privind extrădarea în contextul căreia a fost stabilită inițial condiția dublei incriminări, ar putea fi relevant faptul că Tratatul-cadru de extrădare al ONU prevede în mod explicit, la articolul 2 alineatul (2), că, „[i]n stabilirea dacă o infracțiune este o infracțiune pasibilă de pedeapsă în temeiul legislației ambelor părți, nu contează dacă: (a) legislația părților plasează sau nu actele sau omisiunile care constituie infracțiunea în aceeași categorie de infracțiuni sau desemnează infracțiunea utilizând aceeași terminologie; (b) în legislația părților elementele constitutive ale infracțiunii sunt diferite, fiind de la sine înțeles că toate actele sau omisiunile, astfel cum au fost prezentate de către statul solicitant, se iau în considerare”: Tratat-cadru de extrădare, A/RES/45/116, 14 decembrie 1990.

19 — A se vedea articolul 21 alineatul 1 din (Straßenverkehrsgesetz [Legea privind traficul rutier (StVG), BGBl. 2003 I, p. 310, 919], referitor la infracțiunea „Fahren ohne Führerschein” („conducere fără permis”). „(1) Fapta persoanei care 1. conduce un vehicul, deși nu posedă permisul de conducere necesar în acest scop sau în perioada în care se află sub interdicția de a conduce un vehicul [...] se pedepsește cu închisoare de până la un an sau cu amendă [...]”.

60. Cu alte cuvinte, în opinia noastră, abordarea care trebuie adoptată în privința evaluării dublei incriminări în temeiul Deciziei-cadru 2008/909 se bazează pe generalizarea la un nivel mai ridicat de abstractizare a faptei luate în considerare și sancționate de o instanță judecătorească din statul emitent. Această generalizare implică în mod necesar o anumită flexibilitate în procesul de conversie în cadrul căreia fapta respectivă este examinată prin trimitere la diferite definiții ale infracțiunilor disponibile în statul de executare.

61. În plus, sugestia potrivit căreia evaluarea dublei incriminări necesită un nivel considerabil de abstracție este de asemenea confirmată de informațiile relativ sumare care sunt furnizate de autoritățile competente din statul emitent pe formularul standardizat din anexa I la Decizia-cadru 2008/909.

62. Nivelul informațiilor care trebuie furnizate depinde de aspectul dacă cererea de recunoaștere a hotărârii judecătorești și de executare a pedepsei se referă la infracțiunile enumerate la articolul 7 alineatul (1) [punctele 1 și 2 din litera (h) din anexa I] sau dacă cererea se referă la alte infracțiuni (neenumerate) [punctele 1 și 3 din litera (h) din anexa I].

63. Cu toate acestea, chiar și în cazul infracțiunilor neenumerate la articolul respectiv, care pot fi supuse controlului dublei incriminări, informațiile care trebuie furnizate sunt destul de sumare. Astfel cum a observat guvernul suedez în observațiile sale scrise, este clar că această cantitate limitată de informații nu ar permite o mai bună evaluare a cauzei.

64. În concluzie, pot exista anumite diferențe ce țin de taxonomia dreptului penal, dar aceste particularități nu sunt relevante în scopul evaluării condiției dublei incriminări. Ceea ce contează este dacă fapta respectivă, dacă ar fi comisă pe teritoriul statului membru de executare, ar fi, în sine, pasibilă de o sancțiune penală în statul de executare.

65. Un accent deosebit ar trebui pus pe expresia *pasibilă de o sancțiune penală per se*, iar nu pe aspectul dacă, în cazul în care ar fi fost urmărită penal, persoana condamnată ar fi fost declarată vinovată și condamnată și în cazul în care procesul penal s-ar fi desfășurat în conformitate cu legislația statului de executare.

66. În această privință, observăm că obiectivul urmărit de Decizia-cadru 2008/909 este facilitarea reintegrării sociale a persoanelor condamnate, dându-le acestora posibilitatea de a-și executa pedeapsa în alt stat membru.

67. Acest lucru înseamnă că obiectivul constă în transferul persoanelor deja condamnate și în reintegrarea socială a acestora. Este cert că obiectivul nu este acela de a contesta hotărârile judecătorești definitive sau de a rejudeca cauzele în statul membru de executare. Acesta este motivul pentru care cooperarea instituită prin Decizia-cadru 2008/909 poate fi declanșată *doar în momentul* în care procesul s-a încheiat și a fost pronunțată o hotărâre *definitivă* în statul emitent.

68. În acest cadru, condiția dublei incriminări prevăzută la articolul 7 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/909 trebuie înțeleasă ca o supapă de siguranță de care statul membru de executare se poate folosi pentru a refuza punerea în executare a unei pedepse pentru o faptă care nu este, în sine, incriminată în temeiul propriei legislații. Cu alte cuvinte, un stat membru nu poate fi obligat să recunoască și să execute o pedeapsă pentru o faptă pe care statul și societatea sa nu o consideră a fi greșită din punct de vedere moral, astfel încât să poată fi incriminată²⁰.

20 — Exemple evidente din această categorie includ faptele care pot fi considerate de natură penală într-un stat membru, fără a fi considerate infracțiuni în alt stat, cum ar fi eutanasierea sau negarea Holocaustului. În opinia noastră, printre acestea se numără de asemenea faptele care sunt clasificate drept infracțiuni într-un stat, pe când în alt stat sunt considerate simple abateri administrative (atrag numai răspunderea administrativă, iar nu pe cea penală).

2. Relevanța interesului specific protejat al statului

69. Astfel cum s-a afirmat deja mai sus, evaluarea condiției dublei incriminări în contextul Deciziei-cadru 2008/909 a impus o delocalizare a faptelor, efectuată la un înalt nivel de abstracție, și calificarea acestora potrivit legii penale a statului de executare.

70. Este logic că această conversie va fi de asemenea efectuată luând în considerare un anumit interes al statului vizat de infracțiunea respectivă. În scopul definirii faptei care urmează a fi supusă conversiei, interesul statului nu poate avea semnificația de *interes* național al *statului* respectiv (și anume, al statului emitent), ci, mai degrabă, de interes al statului care urmează a fi evaluat, împreună cu alte elemente de bază ale faptei în cauză, în conformitate cu legislația penală a statului de executare.

71. Nu este dificil de recunoscut faptul că, în cazuri speciale și destul de extreme, pot exista excepții de la o conversie fără rezerve a intereselor statului emitent și, respectiv, ale statului de executare. Cu toate acestea, în ceea ce privește marea majoritate a celorlalte infracțiuni, inclusiv cea de împiedicare a executării unei decizii oficiale, un sistem de recunoaștere reciprocă poate funcționa doar dacă interesul protejat este într-adevăr autoritatea „unei decizii oficiale”, și nu doar „autoritatea deciziilor emise exclusiv de autoritățile din statul membru X”.

72. Această interpretare a sensului articolului 7 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/909 este confirmată de asemenea de alte două argumente sistemice.

73. În primul rând, observăm că unele dintre infracțiunile enumerate la articolul 7 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/909 (pentru care condiția dublei incriminări a fost eliminată în totalitate) vizează protejarea în mod clar a interesului specific al statului împotriva căruia sunt comise. Printre aceste infracțiuni se numără, de exemplu, sabotajul, corupția, falsificarea de monedă, facilitarea intrării și a șederii ilegale, falsificarea de acte oficiale și uz de fals sau falsificarea de mijloace de plată.

74. În al doilea rând, articolul 9 alineatul (1) litera (d) din Decizia-cadru 2008/909 prevede posibilitatea de a refuza recunoașterea unei hotărâri și dispunerea executării pedepsei în cazul în care condiția dublei incriminări nu este îndeplinită. Cu toate acestea, același articol prevede că, „[...] în materie de taxe și impozite, de vamă și schimb valutar, executarea mandatului de arestare nu poate fi refuzată pe motiv că dreptul statului de executare nu impune același tip de taxe sau impozite sau nu conține același tip de norme în materie de taxe, impozite, de vamă și schimb valutar, ca dreptul statului emitent”.

75. Aceste două dispoziții confirmă, din punctul nostru de vedere, concluzia că recunoașterea reciprocă în temeiul Deciziei-cadru 2008/909 ar trebui să depășească, în general, particularitățile intereselor statelor membre. În definitiv, recunoașterea și respectul reciproc nu implică tocmai acest lucru?

76. Având în vedere cele de mai sus, concluzionăm că articolul 7 alineatul (3) și articolul 9 alineatul (1) litera (d) din Decizia-cadru 2008/909 trebuie interpretate în sensul că se consideră îndeplinită condiția dublei incriminări în cazul în care se urmărește recunoașterea hotărârii judecătorești și punerea în executare a pedepsei în ceea ce privește o faptă care, la un nivel relativ ridicat de abstractizare, este, în sine, pasibilă de o sancțiune penală în conformitate cu legislația statului de executare, indiferent dacă există sau nu există o corespondență exactă între taxonomia utilizată pentru a descrie respectiva infracțiune în sistemul juridic al statului emitent și în cel al statului de executare.

V – Concluzie

77. Având în vedere considerațiile de mai sus, propunem Curții să răspundă la întrebarea preliminară adresată de Krajský súd v Prešove (Curtea Regională din Prešov) după cum urmează:

„Articolul 7 alineatul (3) și articolul 9 alineatul (1) litera (d) din Decizia-cadru 2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană trebuie interpretate în sensul că se consideră îndeplinită condiția dublei incriminări în cazul în care se urmărește recunoașterea hotărârii judecătorești și punerea în executare a pedepsei în ceea ce privește o faptă care, la un nivel relativ ridicat de abstractizare, este, în sine, pasibilă de o sancțiune penală în conformitate cu legislația statului de executare, indiferent dacă există sau nu există o corespondență exactă între taxonomia utilizată pentru a descrie respectiva infracțiune în sistemul juridic al statului emitent și în cel al statului de executare.”